מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל קריאה ביקורתית של מקורות ראשוניים מכתבי הרצל
- להבחין בין נקודות מבט שונות על אירועי התקופה
- לתרגל בניית פסקת טיעון מובנית בנושא דמותו של הרצל

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת מקורות – שאלות אמריקאיות

1. א – מדינת היהודים
2. ב – 1897
3. א – פוגרום קישינב
4. א – טקסט שנכתב בזמן האירוע עצמו
5. א – אלטנוילנד

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הוא הדגיש דווקא שהרעיון עתיק מאוד
2. נכון – כך כתב לאחר הקונגרס בבזל ב-1897
3. לא נכון – היא נדונה בקונגרס השישי ב-1903
4. לא נכון – יומן אישי נכתב בגילוי לב, נאום פומבי מכוון לקהל
5. נכון – הרצל תיאר בו חברה אוטופית עתידית

חלק ג' – התאימו דמות לנקודת המבט שלה

1 – ד (חוששת מאנטישמיות ומבקשת מקלט דחוף)
2 – ג (חושש שהרעיון יפגע בהשתלבותו בתרבות האוסטרית)
3 – א (מסקר את האירוע מבחוץ מתוך סקרנות)
4 – ב (כבר עובדת את האדמה ותוהה על ערך הנאומים באירופה)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. עתיק
2. שישי
3. קישינב
4. הסתייגות
5. אלטנוילנד

חלק ה' – שאלות קצרות

1. יומן אישי נכתב לעצמי בכנות, נאום פומבי מכוון לקהל ומנוסח בזהירות
2. נקודת מבט אישית וחלקית; אפשר להגזים או להשמיט פרטים
3. כדי להעניק לרעיון לגיטימיות והמשכיות היסטורית ולא להיראות כהוזה חדש

חלק ו' – כתיבת טיעון ומכתב מנקודת מבט

1. בודקים טענה ברורה, שני נימוקים עם ראיה מהטקסט לכל אחד, הצגת טענה נגדית ומענה מכבד, וסיכום שחוזר לטענה
2. מכתב המשקף את הרקע, הפחדים והתקוות הייחודיים של הדמות שנבחרה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבנה שמקור ראשוני הוא עדות מהזמן עצמו אך חלקית וסובייקטיבית
- זיהוי שדמויות שונות (צעירה, סוחר, עיתונאי, מתיישבת) רואות את האירוע אחרת
- הבנה שסגנון וכוונה משתנים לפי הקהל

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את התלמידים לקבוצות לפי הדמויות בתרגיל ההתאמה ולדון בהבדלים בעל פה
- בתרגיל הטיעון כדאי להדגים משפט פתיחה אחד לפני הכתיבה העצמאית
- לתלמידים מתקשים אפשר לוותר על הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בהבנה הבסיסית

דף תרגול: הרצל – מקורות ראשוניים, נקודות מבט וטיעון

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה תתרגלו קריאה של קטעים מתוך כתבי הרצל, תבחנו נקודות מבט שונות על הקונגרס הציוני, ותתרגלו כתיבת טיעון מבוסס על דמותו - חולם או מנהיג מעשי.

1 חלק א' – הבנת מקורות - שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בשנת 1896 פרסם הרצל חיבור שבו הציג את רעיון המדינה ליהודים. מה שם החיבור?

א) מדינת היהודים ב) אלטנוילנד ג) יומן הקונגרס ד) נאום בבזל

2. באיזו שנה נוסד הקונגרס הציוני הראשון בבזל?

א) 1896 ב) 1897 ג) 1903 ד) 1890

3. איזה אירוע השפיע על הדיון בתכנית אוגנדה בקונגרס השישי?

א) פוגרום קישינב ב) מלחמת עולם ג) מהפכה מדינית ד) משבר כלכלי עולמי

4. מהו מקור ראשוני?

א) טקסט שנכתב בזמן האירוע עצמו ב) ספר לימוד מודרני ג) סיכום של היסטוריון מאוחר ד) סרט תיעודי על האירוע

5. באיזה ספר תיאר הרצל חברה עתידית אוטופית?

א) אלטנוילנד ב) מדינת היהודים ג) היומן האישי ד) נאום הקונגרס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הרצל טען שרעיון המדינה ליהודים הוא רעיון חדש לגמרי.	☐	☐
2	ביומנו כתב הרצל שבעוד חמישים שנה יכירו במדינת היהודים.	☐	☐
3	תכנית אוגנדה הועלתה לדיון בקונגרס הציוני הראשון.	☐	☐
4	יומן אישי ונאום פומבי נכתבים תמיד באותו סגנון בדיוק.	☐	☐
5	אלטנוילנד הוא ספר שמתאר חזון עתידי לחברה בארץ ישראל.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו דמות לנקודת המבט שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. צעירה ממזרח אירופה	___	**א.** מסקר את האירוע מבחוץ מתוך סקרנות

2. סוחר יהודי מווינה	___	**ב.** כבר עובדת את האדמה ותוהה על ערך הנאומים באירופה
3. עיתונאי שוויצרי	___	**ג.** חושש שהרעיון יפגע בהשתלבותו בתרבות האוסטרית
4. מתיישבת בארץ ישראל	___	**ד.** חוששת מאנטישמיות ומבקשת מקלט דחוף

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. הרצל כינה את רעיון המדינה ליהודים רעיון _____ מאוד

2. בקונגרס ה _____ ב-1903 נדונה הצעת אוגנדה

3. פוגרום _____ השפיע על הדיון בהצעת אוגנדה

4. פסקת טיעון בנויה מטענה, נימוקים, ראיות, _____ וסיכום

5. בספרו _____ תיאר הרצל חברה עתידית אוטופית

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. מהו ההבדל בין יומן אישי לנאום פומבי מבחינת הסגנון והקהל?

2. ציינו שתי מגבלות של מקור ראשוני בהבנת אירועים היסטוריים

3. מדוע הרצל הדגיש שרעיון המדינה הוא עתיק? מה הוא מרוויח מכך מול קוראיו?

6 חלק ו' – כתיבת טיעון ומכתב מנקודת מבט

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקת טיעון קצרה בשאלה: האם הרצל היה 'חולם' או 'מנהיג מעשי'? השתמשו במבנה טענה-נימוקים-ראיות-הסתייגות-סיכום

2. בחרו אחת הדמויות (צעירה ממזרח אירופה, סוחר מווינה, עיתונאי שוויצרי, מתיישבת בארץ ישראל) וכתבו מכתב קצר מנקודת מבטה על הקונגרס בבזל

כרטיס יציאה

מהו מקור ראשוני ומה המגבלה שלו?

תנו דוגמה אחת לנקודת מבט שונה על הקונגרס בבזל

מה ההבדל בין יומן אישי לנאום פומבי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀